

การทดสอบความตรงและความเที่ยงของแบบสอบถามคำบ่นจากการใช้ฟันเทียมฉบับภาษาไทยเพื่อวัดความพึงพอใจของผู้ป่วยที่ใส่ฟันเทียมทั้งปาก

ชนิดา ธรรมสุนทร

ทันตแพทย์ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

รมณีย์ ขัดเงางาม

ทันตแพทย์ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

อัญชลี เนาวรัตน์โสภณ

ทันตแพทย์ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

สมชัย ชัยคุปมงคลลาภ

ผู้อำนวยการเฉพาะด้าน (ทันตแพทย์)
สถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข

ชูเกียรติ วิวัฒน์วงศ์เกษม

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาชีวสถิติ
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สมศักดิ์ ศรีพนารัตนกุล

ทันตแพทย์ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ประพนธ์ นันทอสัจจ

ทันตแพทย์ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

สายทิพย์ ลีวรกานต์

ทันตแพทย์ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

สุทธิ เจริญพิทักษ์

อาจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ปรารณา สถิตยวิภาวี

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาชีวสถิติ
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

จวีรธรณ ภัคดิธนากุล

ทันตแพทย์ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ติดต่อเกี่ยวกับบทความ:

ทันตแพทย์หญิงชนิดา ธรรมสุนทร
สถาบันทันตกรรม
ซอยบาราศณราดูร ถนนติวานนท์ อ.เมือง
จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์: 02-5884005-8 ต่อ 1501
โทรสาร: 02-5884004
อีเมล: cthamsoon@yahoo.com

แหล่งทุนวิจัย

งบประมาณโครงการจากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5
ธันวาคม 2550

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเที่ยงและความตรงตามโครงสร้างของแบบสอบถามคำบ่นจากการใช้ฟันเทียมเพื่อวัดความพึงพอใจต่อการใส่ฟันเทียมทั้งปากฉบับภาษาไทยที่แปลจากแบบสอบถามคำบ่นจากการใช้ฟันเทียมของ Vervoornd และคณะจำนวน 40 ข้อ กรอบตัวอย่างได้จากบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่เข้าร่วมโครงการฟันเทียมพระราชทานและได้รับการใส่ฟันเทียมทั้งปากจำนวน 50,000 คน กลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มเลือกแบบสามขั้นตอน ขั้นแรกสุ่มเลือก 21 จังหวัดจาก 76 จังหวัดทั่วประเทศ แต่ละจังหวัดสุ่มเลือกโรงพยาบาลจำนวน 1-4 โรงพยาบาล และแต่ละโรงพยาบาลสุ่มเลือกผู้สูงอายุ 30-40 คน ให้ขนาดตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับขนาดประชากร ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 2,704 คน การทดสอบความเที่ยงใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค การทดสอบความตรงตามโครงสร้าง ได้กระทำทั้งวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการศึกษาพบว่า แบบสอบถามคำบ่นจากการใช้ฟันเทียมสำหรับวัดความพึงพอใจของผู้ป่วยที่ใส่ฟันเทียมทั้งปากจำนวน 40 ข้อ มีค่าความเที่ยงสูงเท่ากับ 0.88 สำหรับการตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง สามารถลดจำนวนข้อได้เหลือ 19 ข้อ จำแนกได้ 5 องค์ประกอบ และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 ส่วนการยืนยันความตรงตามโครงสร้างได้ใช้โมเดล 19 ข้อ 5 องค์ประกอบนี้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกับกลุ่มตัวอย่างเดิมที่สุ่มมาร้อยละ 50.0 เพื่อการยืนยันซ้ำของโมเดลว่าเป็นประโยชน์ในการนำแบบสอบถามนี้ไปใช้ในโอกาสต่อไป สรุปได้ว่าแบบสอบถามคำบ่นจากการใช้ฟันเทียมฉบับภาษาไทย จำนวน 19 ข้อ มีความตรงและความเที่ยงในการวัดความพึงพอใจของผู้ป่วยที่ใส่ฟันเทียมทั้งปาก

บทนำ

สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เห็นได้จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2537 มีผู้สูงอายุร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งประเทศ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.4 และ 10.7 ในปี พ.ศ.2545 และปี พ.ศ.2550 ตามลำดับ¹ นอกจากผู้สูงอายุมักป่วยด้วยโรคเรื้อรังแล้ว ปัญหาสุขภาพช่องปากจากการสูญเสียฟันเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญ จากการสำรวจสุขภาพช่องปากระดับประเทศครั้งที่ 6 ระหว่างปี พ.ศ.2549-2550 พบผู้สูงอายุไทยมีค่าเฉลี่ยการสูญเสียฟันมากกว่า 10 ซี่/คน ร้อยละ 10.5 ของผู้สูงอายุเป็นผู้สูญเสียฟันทั้งปากและยังมีความต้องการใส่ฟันเทียม² ฟันเทียมทั้งปากนับเป็นบริการทางทันตกรรมที่มีความจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุไทยเพื่อการบริโภคอาหารและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น³ ในการประเมินความสำเร็จ

Original Article

Validation and Reliability of the Thai Version of Denture Complaint Questionnaire for Measuring Satisfaction of Complete Denture Patients

Chanida Thamsoonthorn

Dentist
Institute of Dentistry, Ministry of Public Health

Romanee Kudngaogarm

Dentist
Institute of Dentistry, Ministry of Public Health

Anchalee Naovaratsophon

Dentist
Institute of Dentistry, Ministry of Public Health

Somchai Chaisupamongkollarp

Director (Dentist)
Institute of Dentistry, Ministry of Public Health

Chukiat Viwatwongkasem

Associate Professor
Department of Biostatistics
Faculty of Public Health, Mahidol University

Somsak Sripanaratanakul

Dentist
Institute of Dentistry, Ministry of Public Health

Prapon Nipattasat

Dentist
Institute of Dentistry, Ministry of Public Health

Saithip Leevarakarn

Dentist
Institute of Dentistry, Ministry of Public Health

Sutthi Jareinpituk

Lecturer
Department of Epidemiology
Faculty of Public Health, Mahidol University

Pratana Satitvipawee

Associate Professor
Department of Biostatistics
Faculty of Public Health, Mahidol University

Chaweewan Pakdethanakul

Dentist
Institute of Dentistry, Ministry of Public Health

Correspondence to:

Dr. Chanida Thamsoonthorn
Dentist, Expert Level
Institute of Dentistry
Soi Bumrasnaradul, Tiwanon Rd., Amphur Muang,
Nonthaburi 11000
Tel.: 02-5884005-8 ext. 1501
Fax: 02-5884004
E-mail: cthamsoon@yahoo.com

Fund: His Majesty the King's 80th Birthday Anniversary
Dental Implant Project (December 5th, 2007)

Abstract

The aim of this study was to evaluate the reliability and construct validity of the Thai version of denture complaint questionnaire for measuring satisfaction of complete denture patients. Forty complaints of the original English version proposed by Vervorm et al. were translated into Thai. Fifty thousand lists of sampling frame were patients, age 60 years and over, treated with complete dentures in Dental Prostheses Campaign to celebrate the King's 80th Birthday Anniversary. A random sample of size 2,704 was selected by means of multistage sampling designs with 21 primary sampling units of provinces from 76 provinces overall country, within each of provinces, selecting 1-4 secondary sampling units of hospitals, and at the last stage, within each hospital, selection of 30-40 patients available with proportional to population size. Reliability was evaluated using Cronbach's alpha coefficient. Construct validity was assessed by using both exploratory and confirmatory factor analysis. Results showed that reliability of the 40-item questionnaire was high (0.88). Construct validity analysis yielded the shortened Thai version of 19-item denture complaint questionnaire which contained 5 components and had 0.86 as its value of reliability. This construct validity of 19-item denture complaint questionnaire containing 5 components was confirmed by model construction using all samples. Half the sample was randomly selected to use in a model reconfirmation in order to reassure that this questionnaire can be used in other studies. In conclusion, the Thai version of 19-item denture complaint questionnaire is a valid and reliable instrument to measure satisfaction of complete denture among Thai patients.

Key words: complete denture; denture complaints; reliability; satisfaction; validation